

De Hogepriester

Een van de belangrijkste thema's in Hebreeën, wellicht dé belangrijkste is de Hogepriester. Paulus gaat er in de brief vanuit dat zijn lezers bekend zijn met het werk van de Hogepriester onder het oude verbond. Hij vergelijkt het werk van Christus met deze Hogepriester en vertelt zijn lezers dat Hij de ware Hogepriester is.

De eerste twee hoofdstukken zijn een inleiding om tot dit ware Hogepriesterschap te komen. Hij besluit hoofdstuk 2 met:

'Daarom moest Hij in alles aan Zijn broeders gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen die God betreffen, om de zonden van het volk te verzoenen. Want waarin Hij Zelf geleden heeft, kan Hij hen die verzocht worden, te hulp komen.' (Heb. 2:17, 18).

Na een lange parenthese in de hoofdstukken 3 en 4 sluit Paulus hierbij aan met de volgende woorden.

'Nu wij dan een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgedaan, namelijk Jezus, de Zoon van God, laten wij aan deze belijdenis vasthouden. Want wij hebben geen Hogepriester Die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar Een Die in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde. Laten wij dan met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip.' (Heb. 4:14-16).

Wat bedoelt Paulus met de verzoening van de zonden van het volk? Met die vraag zullen we ons in deze studie in de eerste plaats bezig houden.

Reiniging van onze zonden

We moeten ons even helemaal denken in de plaats van het volk onder het oude verbond. Als er tot hen gesproken werd over het verzoenen van de zonden zullen zij allereerst gedacht hebben aan *iom kippoer*. Dat was de grote dag op de tiende van de zevende maand waarop de Hogepriester het heilige der heilige binnenging met het bloed van dieren om verzoening te doen. Zonder enig begrip van wat er op die dag plaatsvond wordt Hebrëen een boek dat nauwelijks te begrijpen is.

De belangrijkste informatie vinden we in Leviticus 16. 'Verzoening doen' is daar een sleutelwoord. Je vindt het in de verzen 6, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 24, 27, 30, 32, 33, 33 en 34.

Er wordt verzoening gedaan voor:

- de Hogepriester en zijn gezin
- het heiligdom
- het altaar
- het volk

Deze laatste drie vind je in één vers:

'Zo moet hij het heilige heiligdom verzoenen. De tent van ontmoeting en het altaar moet hij verzoenen en hij moet voor de priesters en voor heel het volk van de gemeente verzoening doen.' (Lev. 16:33).

Niet onbelangrijk is dat de hogepriester eerst, voordat hij ook maar enige taak van verzoening op *iom kippoer* uit kon voeren, verzoening moest doen voor zichzelf en zijn gezin. Hiermee vereenzelvigde hij zich met het gehele volk en liet hij – als het ware – zien dat hij een hogepriester was die aan zijn broeders gelijk was geworden (Heb. 2:17) en een hogepriester die medelijden kan hebben met onze zwakheden (Heb. 4:15).

Belangrijk werk van de hogepriester was de verzoening van de zonden van het volk. Dat staat bijvoorbeeld in Leviticus 16:24:

‘Dan moet hij naar buiten gaan, zijn brandoffer bereiden met het brandoffer van het volk en voor zichzelf en het volk verzoening doen.’ (Lev. 16:24).

Hier heeft Paulus het over in Hebreeën als hij schrijft ‘om de zonden van het volk te verzoenen’. (Heb. 2:17).

Verzoening vond plaats één keer per jaar plaats

‘vanwege de onreinheden van de Israëlieten en vanwege hun overtredingen, overeenkomstig al hun zonden.’ (Lev. 16:16).

Verzoening vond daarom plaats om te ‘reinigen’.

‘Want op deze dag¹ wordt voor u verzoening gedaan om u te reinigen. Van al uw zonden wordt u voor het aangezicht van de HEERE gereinigd.’ (Lev. 16:30).

¹ *Iom kippoer* dus.

Dat reinigen deden de Israëlieten dus niet zelf. Dat werd voor hun gedaan; door de hogepriester. Er was niets van het volk bij. Alles werd buiten hen om gedaan.

Niet onbelangrijk is dat het hier niet zozeer om een persoonlijke reiniging ging. Het ging niet om de reiniging van Israëlieten individueel. *Iom kippoer* was in het bijzonder voor de reiniging van het volk, als volk.

Deze reiniging was een ceremoniële reiniging. Natuurlijk kon het bloed van stieren en bokken de zonden van het volk niet echt wegnemen; het volk werd er niet echt door gereinigd. Dat schrijft Paulus zelf overigens ook in de brief (Heb. 10:4). De ceremoniële reiniging had een diepere betekenis en die diepere betekenis vinden we terug in Paulus' verhandeling aan de Hebreëën.

Hoezeer de verzoening van de zonden en de reiniging centraal staat in het grootste deel van Hebreëën blijkt al uit de eerste verzen. Paulus begint ermee. Als je het werk van de hogepriester op *iom kippoer* goed begrepen hebt, dan wordt de werkelijkheid ervan overweldigend en vergeet je die eerste woorden nooit meer.

'Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Die Hij Erfgenaam heeft van alles, door Wie Hij ook de wereld gemaakt heeft. Die de Afstraling van Gods heerlijkheid is en alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet

aan de rechterhand van de hoogste Majesteit in de hoogste hemelen.’ (Heb. 1:1:1-3).

De ‘reiniging van onze zonden’ zijn de zonden van het volk. Paulus schrijft immers aan Hebreeën. Dat onderscheid moet je goed blijven zien:

‘om de zonden van HET VOLK te verzoenen’ (Heb. 2:17)

Het was nodig voor de hogepriester ‘elke dag eerst voor zijn eigen zonden slachtoffers te brengen en pas daarna voor die van HET VOLK.’ (Heb. 7:27).

‘bloed, dat hij voor zichzelf offerde en voor de afdwalingen van HET VOLK’ (Heb. 9:7).

‘Daarom heeft ook Jezus, om door Zijn eigen bloed HET VOLK te heiligen, buiten de poort geleden.’ (Heb. 13:12).

De Heere Jezus Christus heeft als de grote Hogepriester de zonden van het volk verzoend; niet door het bloed van bokken en van stieren, maar door Zijn eigen bloed.

Dat bloed wordt niet ‘elke dag’ - op *iom kippoer* dus – gestort, maar het was voor eens en voor altijd.

Nadat Hij Zijn offerande had gebracht is Hij de hemelen doorgegaan (Heb. 4:14) en is Hij gezeten aan de rechterhand van de hoogste Majesteit. Dat is de ontzettend mooie werkelijkheid van het beeld van de hogepriester die het heiligdom doorging met het bloed van stieren en bokken en daarmee de verzoening bracht. Dat is de reiniging van de

zonden in Hebrreeën 1:3. Dat Hij aan Gods rechterhand gezeten is, is natuurlijk weer een verwijzing naar Psalm 110.²

In Hebrreeën 9 is ‘reinigen’ een kernbegrip.

‘Want als het bloed van stieren en bokken en de as van de jonge koe, op DE VERONTREINIGDEN gesprenkeld hen heiligt tot REINHEID van het vlees, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwige Geest Zichzelf smetteloos aan God geofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken om de levende God te dienen.’ (Heb. 9:13, 14).

‘En bijna alles wordt volgens de wet door bloed GEREINIGD en zonder het vergieten van bloed vindt er geen vergeving plaats.’ (Heb. 9:22).

‘Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor GEREINIGD werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze.’ (Heb. 9:23).

En over wat die ‘betere offers’ zijn en door Wie die gebracht zijn, laat het vervolg geen enkele onduidelijkheid.

‘Want Christus is niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is en dat een tegenbeeld is van het ware, maar in de hemel zelf, om nu voor het aangezicht van God te verschijnen voor ons³; en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de

² Zie studie 2.

³ Aan Gods rechterhand dus; en voor ons, namelijk het volk, Israël, als volk.

hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met vreemd bloed. Want dan had Hij vanaf de grondlegging der wereld dikwijls moeten lijden. Maar nu is Hij bij de voleinding van de eeuwen eenmaal geopenbaard om de zonde teniet te doen door het offer van Zichzelf.' (Heb. 9:24-26).

Nadat Hij dit offer van Zichzelf gebracht heeft is Hij gezeten aan Gods rechterhand en draagt Hij alle dingen door het woord van Zijn kracht. (Heb. 1:3).